

Antwoordnota

Ontwerp Eerste wijziging
Omgevingsverordening Flevoland
Geitenhouderijen

en

Ontwerp Eerste wijziging
Omgevingsprogramma Flevoland
Geitenhouderijen

Inhoud

Inleiding	2
Inspraakreacties	3
Ambtshalve wijzigingen	9

Inleiding

Op 30 januari 2019 hebben Provinciale Staten van Flevoland verklaard een verordening voor te bereiden (voorbereidingsbesluit) om in afwachting van de uitkomsten van het RIVM-onderzoek tijdelijk alle mogelijkheden te verbieden (lees: geitenstop):

- Tot nieuwvestiging van geitenhouderijen, alsmede
- Tot uitbreiding van bestaande geitenhouderijen voor zover gelegen binnen een straal van twee kilometer van een woonkern.

Het plan-ID van het Voorbereidingsbesluit Geitenhouderijen Flevoland is NL.IMRO.9924.VBGeitenstop-VA01. Dit voorbereidingsbesluit is gepubliceerd op 1 februari 2019 in Staatscourant 2019, nummer 6491, en inwerking getreden op 2 februari 2019.

Op 12 maart 2019 zijn de ontwerp Eerste wijziging Omgevingsverordening Flevoland (plan-ID NL.IMRO.9924.OVGeitenstop-VA01) en het ontwerp Eerste wijziging Omgevingsprogramma Flevoland Geitenhouderijen (plan-ID NL.IMRO.9924.OPGeitenstop-VA01) door Gedeputeerde Staten van Flevoland vastgesteld. De ontwerpen hebben van 22 maart tot en met 2 mei 2019 gedurende zes weken ter inzage gelegen. Daarnaast zijn de ontwerpen toegezonden aan alle betrokken overheidsorganen, belangenorganisaties en de in Flevoland bekende geitenhouderijbedrijven. In de periode van terinzagelegging, op 4 april 2019, is bovendien een informatieavond gehouden voor de geitenhouderijbedrijven. Het verslag van deze bijeenkomst (registratienummer 2410065) is ter informatie bijgevoegd. Dit verslag is nadrukkelijk geen zienswijze.

Binnengekomen inspraakreacties:

	Organisatie	Datum	Registratienummer
1	Land- en Tuinbouw Organisatie Noord	01/05/2019 (brief)	2418169
2	VOF Caprihoeve Van Wageningen	- 30/04/2019 (verzoek mondelinge zienswijze) - 06/05/2019 (verslag mondelinge zienswijze)	2420490

In deze antwoordnota wordt ingegaan op de ontvangen inspraakreacties en de hieruit voortvloeiende aanpassingen ten opzichte van de ontwerpen. Voorts worden in deze antwoordnota ook ambtshalve aanpassingen aangegeven die noodzakelijk zijn om enkele onjuistheden en onduidelijkheden in het ontwerp op te lossen.

Inspraakreacties

Inspraakreactie	Reactie provincie	Wijziging van Omgevingsprogramma/verordening
1. Indiener zienswijze: Land- en Tuinbouworganisatie Noord		
Het besluit om de nieuwvestiging alsmede de ontwikkeling van de bestaande geitenhouderij (gelegen binnen 2 kilometer van een woonkern) in Flevoland stop te zetten heeft ons verrast. Ondanks dat spreken wij onze waardering uit voor de wijze waarop de provincie Flevoland, na het nemen van het voorbereidingsbesluit, het contact met LTO Noord en de betrokken ondernemers heeft onderhouden.	Dank voor het compliment.	nee
We hopen van harte dat uit het vervolgonderzoek blijkt dat van gezondheidsrisico's voor omwonenden rond geitenhouderijen geen sprake is. Tot die tijd verzoeken wij u binnen de context van dit besluit de ontwikkelingsmogelijkheden van de bestaande geitenhouderijen in Flevoland te waarborgen.	<p>Wij hopen dit met u. De ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande geitenhouderijen zijn voor ons belangrijk. De geitenstop richt zich met name op nieuwvestiging van bedrijven. Hieronder valt ook een nieuwe neventak.</p> <p>Bestaande geitenhouderijen die op de peildatum van 2 februari 2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> - passen in het bestemmingsplan en - een omgevingsvergunning hebben of een melding Activiteitenbesluit hebben gedaan en - gelegen zijn buiten een straal van twee kilometer van een woonkern <p>kunnen hun bedrijf uitbreiden.</p>	nee
Zoals al eerder vermeld, is er veel onbegrip bij geitenhouders ten aanzien van de geitenstop in de provincie Flevoland. Wanneer je Flevoland vergelijkt met de provincie waar het onderzoek van de RIVM is uitgevoerd (Noord-Brabant) zijn er grote verschillen.	Juist vanwege deze grote verschillen is de geitenstop minder rigoreus vormgegeven dan in andere provincies. Veelal is de geitenstop daar vormgegeven als een standstill van de legale situatie op een bepaalde peildatum. Dit betekent dat in die provincies er geen nieuwe geitenhouderijen zijn toegestaan en bestaande geitenhouderijen niet mogen uitbreiden.	nee

Inspraakreactie	Reactie provincie	Wijziging van Omgevingsprogramma/verordening
	Zoals hierboven toegelicht ligt dat in Flevoland anders.	
<p>Flevoland is een provincie waar relatief weinig geitenhouderijen gevestigd zijn en waar relatief grote afstanden zijn tussen de geitenbedrijven en de woonkernen. Voor de geitenhouderij-sector had het passender geweest wanneer er samen met de provincie en de keten gekeken wordt naar de mogelijkheden.</p>	<p>De geitenstop is uiteindelijk een politiek besluit. In de omliggende provincies was reeds een geitenstop afgekondigd. Dit is de kans op een waterbedeffect voor de provincie Flevoland niet uitgesloten. Er waren ook ontwikkelingen in deze richting. Dit alles bij elkaar hebben de besluitvorming in de provincie Flevoland in een stroomversnelling gebracht. Een voorbereidingsbesluit is een hiertoe bij uitstek geschikt instrument.</p> <p>Het voorbereidingsbesluit geldt op grond van de Wet ruimtelijke ordening slechts voor maximaal zes maanden. In die periode dient dat besluit te zijn uitgewerkt in provinciaal beleid en regelgeving. In het tijdsbestek tussen het vaststellen van het voorbereidingsbesluit en de ontwerpen was er te weinig tijd om met de branche af te stemmen. Voorop staat op dit moment het belang van de volksgezondheid.</p> <p>Naar de toekomst toe wil de provincie de uitkomsten van het RIVM-onderzoek met de stakeholders (o.a. gemeenten en branche) verwerken in het beleid omtrent geitenhouderijen.</p>	nee
<p>In de nieuwe visie van landbouwminister Schouten wordt volop ingezet op kringlooplandbouw. In Flevoland is dit nog niet geheel mogelijk door een groot tekort aan dierlijke mest. Door het niet mogelijk maken van nieuwe geitenbedrijven in Flevoland zal de vraag naar dierlijke mest alleen maar groter worden. De geitenstop staat hiermee in onze ogen haaks op de visie</p>	<p>Europees en landelijk beleid bepaalt in hoge mate de grenzen waarbinnen de agrarische sector zich ontwikkelt. LNV komt naar verwachting in juni met een realisatiebrief van de landbouwvisie, die zich vooral richt op kringlooplandbouw. Vanuit het perspectief Landbouw Meerdere Smaken (LMS) is Flevoland gericht op vernieuwing, meer</p>	nee

Inspraakreactie	Reactie provincie	Wijziging van Omgevingsprogramma/verordening
<p>van minister Schouten ten aanzien van kringlooplandbouw.</p>	<p>'sterke smaken'. Focus ligt op sluitende business cases met behoud van bodem- en waterkwaliteit en met aandacht voor kringlopen (mestrelatie akkerbouw en veeteelt) en consumentenvertrouwen.</p> <p>In verband met het belang van de volksgezondheid is er momenteel sprake van een tijdelijk verbod voor nieuwvestiging van geitenhouderijen. Afhankelijk van de uitkomsten van het RIVM-vervolgonderzoek, is niet uitgesloten dat dit verbod op termijn kan komen te vervallen.</p> <p>De geitenstop biedt voldoende mogelijkheden voor uitbreiding van bepaalde bestaande geitenhouderijen. De bij de bestaande geitenhouderijen vrijkomende mest kan gebruikt worden in de kringlooplandbouw. Daarbij zijn de grenzen van de provincie niet persé relevant. Het gaat vooral om een match tussen vraag en aanbod in de kwaliteit van de meststoffen. Dit kan ook van buiten Flevoland komen (bijvoorbeeld de Veluwe of Friesland).</p> <p>Niet valt in te zien dat de geitenstop haaks staat op de Landbouwvisie van LNV.</p>	
<p>Het besluit om te komen tot een 'geitenstop' in Flevoland is gebaseerd op de conclusie van het onderzoek 'Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (VGO)'. Hoewel de regio/context van dit onderzoek niet vergelijkbaar is met de situatie van de geitenhouderij in Flevoland, heeft de provincie desondanks besloten om op basis van het voorzorgsbeginsel voor de volksgezondheid de nieuwvestiging van geitenhouderij te stoppen. De 'geitenstop' geldt totdat blijkt dat van gezondheidsrisico's voor omwonenden van geitenbedrijven geen sprake is. Dit laatste moet duidelijk worden uit vervolgonderzoek waarvan de</p>	<p>Zodra het landelijke vervolgonderzoek beschikbaar is in 2021/2022 zal de provincie bezien op welke wijze de geitenstop kan worden beperkt of beëindigd. Dit is ook als zodanig benoemd in de ontwerpen van de Omgevingsverordening en het Omgevingsprogramma geitenhouderijen.</p> <p>Naar de toekomst toe wil de provincie de uitkomsten van het RIVM-onderzoek met de stakeholders (o.a. gemeenten en branche) verwerken in het beleid omtrent geitenhouderijen.</p>	<p>nee</p>

Inspraakreactie	Reactie provincie	Wijziging van Omgevingsprogramma/verordening
<p>resultaten medio 2021 bekend worden. Het voorgaande betekent dat nieuw vestigen van geitenhouderijen en uitbreiden van bedrijven gelegen binnen 2 kilometer van een dorpskern in Flevoland tot tenminste 2021 niet mogelijk is. Graag zien wij dat de beperkingen voor de geitenhouders weggenomen worden zodra uit de resultaten blijkt dat er geen gevolgen zijn voor de gezondheid van omwonenden.</p>		
<p>Graag zien wij in de Omgevingsverordening de volgende wijziging opgenomen: Aantal geiten op een bedrijf Op dit moment is in de ontwerpverordening Geitenhouderij opgenomen dat een bedrijf van minimaal 10 geiten onder de nieuwe regels valt. Echter is het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een geitenbedrijf pas nodig bij een minimaal aantal geiten van 51. Wanneer een bedrijf minder dan 51 geiten heeft valt dit onder de categorie ontheffing. Zoals het nu opgeschreven staat in de ontwerpverordening moeten geitenhouders met minder dan 51 geiten straks wel voldoen aan de nieuwe regels maar hebben zij hier geen omgevingsvergunning voor nodig. Wij willen de provincie vragen in de ontwerpverordening het minimaal aantal geiten aan te passen van 10 naar 51 geiten.</p>	<p>De geitenstop brengt geen verandering in de milieuregels (omgevingsvergunning, melding Activiteitenbesluit) waar geitenhouderijen aan hebben te voldoen. De geitenstop heeft een ruimtelijke uitgangspositie. Op basis van het voorzorgprincipe wordt nieuwvestiging van geitenhouderijen voorkomen en worden ontwikkelingsmogelijkheden van bepaalde bestaande geitenhouderijen beperkt. Deze geitenstop dient geitenhouderijen van een bepaalde omvang te treffen. Voor het bepalen van de ondergrens van deze omvang heeft Flevoland aansluiting gezocht bij regelgeving en jurisprudentie. De ondergrens van 10 geiten wordt bovendien door meerdere provincies gehanteerd bij de geitenstop.</p>	<p>In de omgevingsverordening wordt de definitie van het begrip geitenhouderij tekstueel aangepast door de zinsnede 'al dan niet bedrijfsmatig' weg te laten. Daarnaast wordt de toelichting bij deze definitie aangescherpt.</p>
<p>2. Indiener zienswijze: VOF Caprihoeve Van Wageningen</p>		
<p>Ik ben van mening dat de geitenstop niet op feiten is gebaseerd, maar op angst en emotie. Het rapport van RIVM is niet meer beschikbaar. Ik heb er telefonisch achteraan gebeld en ben van het kastje naar de muur gestuurd. Ik wil graag de inhoud van het rapport kennen. De provincie Flevoland heeft toegezegd het rapport alsnog digitaal op te zoeken en toe te sturen.</p>	<p>In 2016 en 2017 zijn er van het RIVM 2 rapporten "Veehouderij en gezondheid omwonenden" (VGO-onderzoeken) verschenen. Hieruit blijkt dat de kans op longziekten in de nabijheid van geitenhouderijen significant groter is. Om die reden hebben inmiddels alle provincies een geitenstop afgekondigd. De geitenstop in Flevoland is uiteindelijk een politiek besluit om uit voorzorg een waterbedeffect uit te</p>	<p>nee</p>

Inspraakreactie	Reactie provincie	Wijziging van Omgevingsprogramma/verordening
<p>Het startpunt voor de provincie is mijns inziens een gedegen onderzoek naar de positieve en negatieve impact van de vestiging van geitenbedrijven binnen de provincie. Aan de hand van de resultaten van dit onderzoek kan een objectieve keuze gemaakt worden. De keuze lijkt nu gebaseerd te zijn op de emoties en angsten vanuit andere gebieden waar niet zozeer een gezondheidsprobleem aan ten grondslag ligt maar de over populatie van vee en andere industrieën. De factor humane gezondheid wordt nu gebruikt als afleiding van het daadwerkelijke probleem.</p>	<p>sluiten. Er waren ook ontwikkelingen in deze richting bekend. De besluitvorming is gebaseerd op feitelijke informatie en geënt op het hierin geconstateerde risico voor de volksgezondheid.</p> <p>De rapporten zijn vrij beschikbaar via https://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw/veehouderijen/risico/kopie-rapporten/.</p>	
<p>Na de uitbraak van de Q-koorts epidemie is er een blijvende angst en negatieve aandacht aan onze beroepsgroep blijven hangen. De maatschappelijke ophef rond Q-koorts heeft stigmatiserend gewerkt naar de sector. Dit is met name veroorzaakt door de foutieve, negatieve en onvolledige media-aandacht. Deze media is op zijn beurt gevoed door mensen met een eigen agenda. Net als in 2010 wordt nu ook vanuit emotie in het kader van de volksgezondheid (longziekten) een stempel op de branche gedrukt. Dit is onterecht. Het lijkt erop dat wij hier opnieuw te maken hebben met een ander belang dan volksgezondheid. De samenleving krijgt vanuit de pers een beeld van de sector dat niet klopt met de werkelijkheid. Dit leidt tot een negatief maatschappelijk beeld. De verantwoordelijkheid van de sector en de overheid is naar mijn mening om een juiste weergave van de werkelijkheid te schetsen. Op dit moment is er al regelgeving op het gebied van geur, geluid, stof en stikstof depositie, door deze regels juist en consequent toe te passen zijn wij elkaar binnen de maatschappij</p>	<p>Het verschijnsel Q-koorts heeft ongetwijfeld een grote impact gehad op de branche. Zoiets werkt door in het vertrouwen in de branche. Niettemin staat de geitenstop los van dit verschijnsel, zo blijkt ook uit de VGO-onderzoeken. Voorstelbaar is dat de geitenstop voor de branche negatief overkomt. De geitenstop is daarentegen gericht op het algemene belang van de volksgezondheid en vindt zijn grondslag in de eerdergenoemde VGO-onderzoeken. Dit maakte dat het voor de provincies, en dus ook Flevoland, noodzakelijk is om uit voorzorg deze maatregel te nemen.</p>	<p>nee</p>

Inspraakreactie	Reactie provincie	Wijziging van Omgevingsprogramma/verordening
niet tot last en zijn deze op emotie gebaseerde drukmiddelen niet nodig.		
<p>Naar de toekomst toe lijkt het mij goed dat er niet alleen onderzoek plaatsvindt in gebieden met een groot luchtverontreinigingsgehalte (provincie Noord-Brabant). Want welke factor zorgt dan voor de gezondheidsproblemen. Door onderzoeken in regio's waar minder luchtverontreiniging aanwezig is door overige industrieën volgt een veel representatiever beeld van de werkelijkheid. In de eigen regio zou een gesprek met de bestuurders van de provincie en gemeentes, Gezondheidsdienst voor dieren, GGD Flevoland en een aantal ondernemende geitenhouders al een goed begin zijn om te komen tot meer begrip voor de sector.</p>	<p>Ook de provincie wil naar de toekomst toe samenwerken met de stakeholders (o.a. gemeenten en branche) om de uitkomsten van het RIVM-onderzoek te verwerken in het beleid omtrent geitenhouderijen.</p>	nee
<p>Het stigmatiseren van een sector die zorgt voor de eerste levensbehoefte (bijv. kwalitatief hoogwaardige babyvoeding), kringlopen sluitend maakt (denk aan gebruik van reststromen uit de bier-, suiker-, soja- en citrus industrie maar ook een uitstekende bodemverbeteraar voor onze Flevolandse bodem levert) en duurzaam is in de productie (laag energie en chemie gebruik) doet afbreuk aan een sector die in de wereld bekend staat als leverancier van kwalitatief hoogwaardige humane voeding.</p>	<p>De provincie respecteert de kracht van de sector en wil deze graag benutten bij het realiseren van een toekomstvast beleid voor de geitenhouderijen.</p>	nee

Ambtshalve wijzigingen

Deze nota bevat ook een aantal ambtshalve wijzigingen ten opzichte van de ontwerpen, waarmee onjuistheden en onduidelijkheden worden verholpen.

De ambtshalve wijzigingen in de Eerste wijziging Omgevingsprogramma Geitenhouderijen

- De RIVM-rapporten waarop de geitenstop is gebaseerd, zijn opgenomen in de tekst van paragraaf 1.2.1.6 'Geitenhouderijen'.
- Er is een aantal redactionele wijzigingen doorgevoerd.

De ambtshalve wijzigingen in de Eerste wijziging Omgevingsverordening Geitenhouderijen

- In artikel II is de datum van inwerkingtreding bepaald op 1 augustus 2019. Dit is binnen de periode van een half jaar waarbinnen een voorbereidingsbesluit dient te zijn uitgewerkt in een verordening.
- In de toelichting bij artikel 16.1 (Oogmerk) is de datum van inwerkingtreding van het voorbereidingsbesluit opgenomen evenals de RIVM-rapporten waarop de geitenstop is gebaseerd.
- In de toelichting bij artikel 16.3 (Tijdelijke geitenstop) is concreter gemaakt dat de dag van inwerkingtreding van het voorbereidingsbesluit eveneens de peildatum is voor het bevrozen van de legaal bestaande situatie.
- Tenslotte is een aantal redactionele wijzigingen doorgevoerd.

Alle wijzigingen zijn (groen en rood gearceerd) te vinden in de wijzigingsdocumenten van het Omgevingsprogramma Geitenhouderijen (#2426714) en de Omgevingsverordening Geitenhouderijen (#2426715).